

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mráky v právní věci nezletilé žalobkyně: **N. L. H.**, právně zastoupené JUDr. Ing. Janem Klikem, Ph.D., advokátem se sídlem Karlovarská 87/130, Plzeň, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 3. 2018, čj. MV-6587-4/SO-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 28. 6. 2019, čj. 30 A 70/2018-41,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 28. 6. 2019, čj. 30 A 70/2018-41, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 5. 3. 2018, čj. MV-6587-4/SO-2018, a rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 27. 11. 2017, čj. OAM-2763-16/ZR-2017, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalovaná **je povinna** nahradit žalobkyni náklady řízení o žalobě a o kasační stížnosti ve výši 20 200 Kč do rukou jejího zástupce Mgr. Ing. Jana Klika, Ph.D., advokáta, ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně je nezletilé (v době rozhodování žalované dvanáctileté) dítě, občanka Vietnamské socialistické republiky. Dne 22. 5. 2006 získala povolení k trvalému pobytu v ČR. Ministerstvo vnitra v roce 2017 zjistilo, že žalobkyně se po dobu delší než šest let zdržovala mimo území ČR. Rozhodnutím ze dne 27. 11. 2017 jí tedy ministerstvo zrušilo povolení k trvalému pobytu [§ 77 odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců

na území České republiky] a současně stanovilo lhůtu k vycestování. Odvolání žalobkyně proti tomuto rozhodnutí zamítla žalovaná dne 5. 3. 2018. Proti rozhodnutí žalované se žalobkyně bránila u Krajského soudu v Plzni, ten však žalobu zamítl rozsudkem ze dne 28. 6. 2019.

[2] Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Ačkoli § 77 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců neobsahuje žádný korektiv (typu posuzování zásahu do soukromého a rodinného života), měl by jej správní orgán vykládat se zřetelem ke smyslu ochrany ústavně zaručených základních práv a s ohledem na nejlepší zájem dítěte. Stěžovatelka jako nezletilé dítě je závislá na vůli rodičů a nemohla jakkoli ovlivnit dobu, po kterou se zdržovala mimo ČR (navíc tento pobyt ani neodpovídal vůli její matky, která chtěla s dcerou žít právě v ČR). Tyto skutečnosti byly v řízení prokázány „rozsudkem vietnamského opatrovnického soudu“ i čestným prohlášením stěžovatelčina otce. Stěžovatelka odkázala na nedávný rozsudek jiného senátu Krajského soudu v Plzni (ze dne 20. 6. 2019, čj. 57 A 55/2018-39), který ve skutkově obdobné věci vyhověl žalobě a dospěl k závěru, že nezletilému cizinci nemělo být zrušeno povolení k trvalému pobytu.

[3] Kasační stížnost je důvodná.

[4] Ze správního spisu NSS zjistil, že oznámením ze dne 9. 10. 2017 ministerstvo zahájilo řízení ve věci zrušení platnosti stěžovatelčina povolení k trvalému pobytu. Stalo se tak poté, co stěžovatelčina matka požádala o prodloužení platnosti povolení pro svou dceru. Tehdy vyšlo najevo, že stěžovatelka pobývala mimo území ČR nejspíš již od roku 2006. Ve Vietnamu žila s otcem, který ji nechtěl pustit zpět do ČR za matkou. Sama matka ve své svědecké výpovědi ze dne 7. 11. 2017 uvedla, že v roce 2006 čekala druhou dceru, a stěžovatelku tak zavezla ke svým rodičům do Vietnamu. Sama se vrátila do ČR a žila zde pak s druhou dcerou. Stěžovatelka měla u prarodičů pobývat jen po omezenou dobu a pak se vrátit k matce, ale matka se nepohodla se svým (nyní již bývalým) partnerem, stěžovatelčíným otcem. Ten se vrátil do Vietnamu, stěžovatelku k sobě přestěhoval a začal bránit jejímu odjezdu z Vietnamu. Matka stěžovatelku několikrát navštívila, také měsíčně posílala na její výživu (nejprve svým rodičům, pak stěžovatelčinu otcí) částku 1 000 EUR. Často telefonicky přesvědčovala bývalého partnera, aby stěžovatelce umožnil návrat do ČR, to se ale nakonec podařilo až v roce 2017. Stěžovatelka chodila do 1. – 5. třídy základní školy ve Vietnamu, nyní chodí do 6. třídy v Tachově, česky se už naučila dobře.

[5] Matka předložila dohodu mezi ní a stěžovatelčíným otcem ze dne 3. 7. 2017 (*nikoli tedy „rozsudek vietnamského opatrovnického soudu“*). Podle ní otec nemůže poskytovat stěžovatelce výchovu a výživu, a proto souhlasí s tím, aby stěžovatelka byla svěřena do výchovy své matce. K odvolání pak matka připojila čestné prohlášení stěžovatelčina otce. Otec zde potvrdil, že stěžovatelka pobývala ve Vietnamu od roku 2006 u svých prarodičů. Otec s matkou se v ČR nepohodli, otec se proto v roce 2010 vrátil do Vietnamu a začal se o stěžovatelku starat sám. Matka podle něj mnohokrát navrhovala, aby se stěžovatelka vrátila za ní a za svou sestrou, ale s tím otec nesouhlasil. V nedávné době si otec našel novou přítelkyni, která si se stěžovatelkou moc nerozuměla. Otec se proto domluvil s matkou, když přijela do Vietnamu na dovolenou, že by se opět ujala stěžovatelčiny výchovy, ostatně stěžovatelka si to sama přála.

pokračování

[6] Podle § 77 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců platí, že ministerstvo *zruší platnost povolení k trvalému pobytu, jestliže cizinec pobýval mimo území nepřetržitě po dobu delší než šest let.*

[7] Mezi stěžovatelkou a správními orgány není sporné, že stěžovatelka pobývala mimo území ČR po dobu delší šesti let (podle sdělení jejích rodičů šlo o dobu až jedenáct let). Jádrem sporu je, zda správní orgány měly v rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu hodnotit přiměřenost dopadů tohoto rozhodnutí do rodinného a soukromého života, resp. zda otázce přiměřenosti věnovaly dostatečnou pozornost a posoudily ji správně.

[8] Podobnými otázkami se NSS již zabýval například v rozsudcích ze dne 19. 12. 2019, čj. 10 Azs 263-2019-30; ze dne 23. 12. 2019, čj. 10 Azs 262/2019-31; či ze dne 4. 6. 2020, čj. 10 Azs 255/2019-30 (tímto rozsudkem NSS zamítl kasační stížnost žalované proti rušícímu rozsudku Krajského soudu v Plzni, jehož se stěžovatelka dovolává). Závěry, k nimž NSS již dříve dospěl, tak nyní postačí jen stručně shrnout.

[9] Ačkoli zákonodárce nestanovil jako pravidlo, že by správní orgán měl při rozhodování o zrušení povolení k trvalému pobytu podle § 77 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců zkoumat dopad do soukromého a rodinného života cizince (na rozdíl od rozhodování podle § 77 odst. 2), musí se správní orgán touto otázkou zabývat, pokud to účastník z konkrétních rodinných důvodů výslovně namítne. NSS se v právě citovaných rozhodnutích inspiroval svou předcházející judikaturou, především rozsudkem ze dne 8. 6. 2017, čj. 4 Azs 87/2017-28. V něm zdůraznil, že zákonodárce nemohl domyslet veškeré situace, na které dopadne § 77 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, a že samotné naplnění podmínek podle tohoto ustanovení nepředstavuje záruku proporcionality rozhodnutí. V tomto rozsudku i v navazujících rozhodnutích NSS poukázal na čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který zavazuje smluvní státy k respektu vůči soukromému a rodinnému životu každého jednotlivce. Povinnost zvážit přiměřenost dopadu každého rozhodnutí do těchto práv tak vyplývá z Úmluvy, kterou je nutno ve výjimečných případech použít přímo (srov. též rozsudek NSS ze dne 14. 3. 2018, čj. 6 Azs 422/2017-29, bod 12). Na tuto povinnost nemá žádný vliv ani novela § 174a zákona o pobytu cizinců, která do tohoto ustanovení vložila s účinností od 15. 8. 2017 nový odst. 3 (viz rozsudek ve věci 10 Azs 262/2019, bod 15). Podle něj správní orgán posuzuje přiměřenost dopadů rozhodnutí jen v případech, kdy to zákon výslovně stanoví. Toto pravidlo však nemůže popřít povinnost, kterou státu a jeho orgánům ukládá mezinárodní úmluva.

[10] Krajský soud správně vyhledal starší judikaturu k § 77 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců (viz bod 19 jeho rozsudku). Tato judikatura zformulovala obecné pravidlo, které se uplatní ve většině případů; nevyjadřovala se však k výjimečným případům, k nimž patří i případ nyní projednávaný. Právě takovým případům se věnovaly rozsudky NSS, které byly vydány až poté, co v této věci rozhodl krajský soud, a právě z nich je nyní třeba vycházet.

[11] Je pravda, že stěžovatelka pobývala mimo území ČR velmi dlouhou dobu (území opustila již ve věku jednoho roku věku a vrátila se až ve dvanácti letech věku), a že si tak

k území jako takovému neměla možnost vytvořit pevnější vztah. Stalo se tak však z důvodů mimo její vůli, které byly v řízení věrohodně vysvětleny – ostatně ani správní orgány a krajský soud nezpochybnily to, co v řízení vyšlo najevo, pouze tyto skutečnosti právně hodnotily způsobem, s nímž se NSS neztotožnil.

[12] Ustanovení § 77 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců nepředpokládá – a v tom NSS se správními orgány souhlasí – že by se v řízení mělo *standardně* přihlížet k důvodům nepřítomnosti cizince v ČR. Je však nutno tak učinit v ojedinělých případech, v nichž si to vyžádají konkrétní okolnosti a v nichž nelze vyloučit významný zásah do soukromého a rodinného života cizince. V tomto řízení byla takovou zásadní okolností neshoda mezi stěžovatelčinými rodiči o tom, kde má stěžovatelka žít. Matka počítala s tím, že se stěžovatelka po pár letech vrátí od prarodičů do ČR, to se však nestalo a ani v následujících letech se jí nepodařilo otce přesvědčit, aby stěžovatelce umožnil odjet do ČR a žít s matkou a mladší sestrou. Žalovaná postavila své závěry na tom, že stěžovatelka žila po dlouhou dobu ve Vietnamu z vůle svých rodičů a ti si měli být vědomi právních důsledků. To je však minimálně zavádějící, protože rodiče se na místě stěžovatelčina pobytu dlouhodobě neshodovali a matka neměla příliš možností to změnit. Matka má přitom trvalý pobyt v ČR, dlouhodobě tu žije a podniká (*pobyťová evidence ve spisu k její osobě se datuje od roku 2000, podle vlastních slov matka žije v ČR asi od roku 1995*) a vychovává zde mladší dceru (narozenou v roce 2006 ze vztahu s tímž partnerem), která celý svůj život strávila v ČR. Současně vyšlo najevo, že otec už se nyní o stěžovatelku starat nemůže (či nehodlá), naopak matka se její výchovy bez problémů ujala a zařídila vše potřebné k jejímu pobytu na území (již od počátku října 2017 začala stěžovatelka navštěvovat 6. ročník základní školy).

[13] NSS shrnuje, že tento případ patří k těm výjimečným. Stěžovatelka podrobně popsala svou situaci a uvedla dostatečné důvody, pro které měly správní orgány zvážit přiměřenost dopadů napadeného rozhodnutí do jejího rodinného a soukromého života.

[14] NSS shledal kasační stížnost důvodnou, proto napadený rozsudek krajského soudu zrušil; současně zrušil rozhodnutí správních orgánů obou stupňů, neboť ani krajský soud by v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost než správní rozhodnutí (či obě) zrušit. Správní orgány jsou vázány právním názorem vysloveným výše.

[15] V této situaci je NSS povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 60 a § 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a NSS rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem. Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci, který přísluší stěžovateli.

[16] Stěžovatelka tak obdrží celkovou náhradu nákladů řízení ve výši 20 200 Kč tvořených těmito částkami:

- soudními poplatky ve výši 10 000 Kč za (3 000 Kč za žalobu, 5 000 Kč za kasační stížnost, 2 x 1 000 Kč za návrh na odkladný účinek);
- odměnou advokátovi za zastupování v řízení o žalobě, tj. za dva úkony právní služby – převzetí věci a žalobu. Odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb.

pokračování

(advokátního tarifu) činí 2 x 3 100 Kč [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu]. Ke každému úkonu právní služby je třeba připočíst 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. To činí dohromady 6 800 Kč;

- odměnou advokátovi za zastupování v řízení o kasační stížnosti, tj. za jeden úkon právní služby – kasační stížnost, plus paušální náhradu, celkem ve výši (3 100 + 300 =) 3 400 Kč;

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. prosince 2020

Zdeněk Kühn
předseda senátu